

Budapestre vonatkozó ujságcikk

Osztályozás

92

Szerző:

Cím:

Rzsipka

Hely

Ripka Ferenc

Idő

"1925"

Forrás:

Szózat

Személy

Helyszám

3n

1925. 5. 21.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Rzsipka

(A Szózat tudósítójától.) Amikor leírjuk ezt a nevet, a Hadak útja jut eszünkbe, meg a Vereczkei-szoros, amelyen őseink és atyáink párducosan és kacagányosan belovagoltak. Már akkor is ott lovagol közvetlenül Árpád apánk mögött egy bús kelevézes harsány, aki gáztartályokat cipelt hattyúszín paripáján, közvetlenül a nyerge mögött, miután nyergének alatta meggyőződését puhította. A gáztartályok akkoriban egészen kezdetlegesek voltak, néhány kecsketömlőbe fujta bel az Ősripka a stratégiai utak kivilágítására szánt ilatot. Az Ősripka is kacagányt viselt és már akkoriban is udvari tanácsos volt s különböző társaskörök vezerszónoka. Kitartóan udvarolt akkor is Árpád vezérnek, a nagy fejedelemnek. Mint ősmagyarhoz illik, jóviszonyban volt a krisztinavárosi táltossal, akinek a fehér ló áldozásánál közvetlenül segédkezett. Mert hát bizonyos, hogy Ripka ősmagyar.

Turáni nyomok

Az ember ránéz, már látja arcán a nagy turáni nyomokat, amelyeket a történelem ekéje mázolt abba a szin pompás ábrázatba, amelyhez hasonlót csak mosolyogva termelt a magyar ég. Történelmi álmaink így festik és származtatják le őt, Ripkát, azonban a rideg történelmi kutatás ezeket a pillangószárnyú álmokat egyszerűen elsikkasztja, egészen elvakítja és odamutat egy sötét, rideg tényre, hogy az ötvenes években Morvaországból befutott egy cseh jáger a gödöllői koronauradalomba, akit szintén Ripkának hittak, de Rzzipkának ejtettek s e furesa ejtődésű Ripkának fia ko-

runk világitó, sőt gázzal világitó hőse, Ripka Ferenc Ferdinánd Nepomuk udvari tanácsos, gázfenomén és székesfővárosi kormánybiztos.

A jó öreg Ripka korán elhunyt s fia különböző variánsok szerint nélkülözték végig a középiskolát. Ferenc nevezetű fia legendakört priznicezett maga köré. Amikor iparosnak bezzél: egy derék magyar iparos segítette; ha katolikus körben szólal meg: a budai kapucinus rendnek köszöni tanulmányait; ha a Terézvárosban bömböl: egy jóravalló zsidó ember segítette érettségihez. Kiváló könyvtechnikája már korán kibontakozott. A reáliskolában zsenge ifjúságában ő volt az az ifjú, aki állandóan feljelentette társait. Amikor az Is-ten és a mungóság felvitte a dolgát, már iskolatársait sem ismerte meg. Érettségi után a postatakarékpénztárnál lett díjnok, később fővárosi rovatvezető egy obskurus lapnál. Az ismeretlenségéből egy ötlet révén dolgozta fel magát. Megpendítette a gödöllői Erzsébet-szobor tervét és e terv kaposán ezer hasznos ismereteket kötött.

Pompáskönyökű fiatalember

A szobor és a szoborhoz kapcsolódó emlékek album elkészült s a pompáskönyökű fiatalember megkapta a Ferenc József-rend lovagkeresztjét. Mellén a lovagkeresztrel benyargalt a Ganz-gyárhoz, ahol megint albumozott. Albumot készített Mechwart Andrásról, aki szabadkőműves volt és ezzel betenyesztette magát a titkári állásba. Mint ilyen keresztülutazta az országot s a Ganz-féle villamosvilágítási berendezéseket szóta rá a vidéki városok nyakára.

Akkoriban Ferenc József-kabátban tisztegett a nagyurak előtt, névnapokra és újévekre külön üdvözlőlevelet küldött, ma azonban nem veszi észre őket. Az első kerületben,

Budán megalakult a Szabad Polgári Párt, amely a régi liberális törzsfőnökök ellen vette fel a harcot. A párt nagy erőt képviselt, mire Ripka hamarosan becsatlakozott a párthoz. Tekintettel arra, hogy a Ganz-gyárnak nagy liberális összeköttetései voltak, a nyilvánosság előtt nem szerepelt, nem agitált, csak a vezérek háta mögé bújt s a választásnál a nagy aplommbal történt előzetes bejelentés után felvonult a maga tizenkét ganzgyári szavazójával. Pompás rendezésének köszönhetette, hogy bekerült a törvényhatósági bizottságba s e minőségében elfogadtatta pártjával, természetesen fél szemmel a Ganz-gyár felé sandítva, a kelenföldi villamosközpont tervezetét. De aki villamossághoz ért, feltétlenül

nagy tudósa a gáz és légnemű testeknek is.

Abban az időben a trieszti gázgyár monopóliuma ellen a községesítés hívei nagy harcot hirdettek. Heltai Ferenc a monopólium ellen tüzzel írt és szónokolt, addig, míg egy szép napon fel nem kínálták neki a jövődéli községesítő üzem vezérigazgatói állását. A községesítés híveinek többségéhez azonban húsz egynéhány szavazat hiányzott. E szavazatokat a Szabad Polgári Párt szolgáltatta, de csak azzal a feltétellel, ha a vezetőségben benne lesz az ő két bizalmi embere. Ki lehetett az egyik? Kizárólag ő, a világitás szakértője. A másik egy Rózsa-Róth nevezetű izraelita, a *Budapesti Hírlap* városi rovatvezetője lett, aki lapjának hasábjain agitált a községesítés mellett. Miután bekerült a gázgyárba, kiegészítette szaktudását s amikor hazatért, valósággal gázzal illatos lett a nagy Ripka, aki kimutatta, hogy mennyivel kevesebb fizetést kapnak a német gázgyári igazgatók, mint Heltai Ferenc. Lefelét licitálta Heltai fizetését és illetményeit, de csak addig, amíg örökébe nem lépett mint gázgyári vezérigazgató.

Ugyvezető-igazgató

Egyelőre ugyan csak ügyvezető-igazgató maradt, azonban a szerződést és a vele járó fogatot a Szabad Polgári Párt harcolta ki. Ő volt az első és egyetlen ember a Szabad Polgári Pártban, aki közmunkája révén a köztől anyagi előnyökhöz jutott. A párt ugyan incompatibilitást látott a gázgyári állás és a bizottsági tagság között, ő azonban kijásván egymás ellen a vezéreket, megmentette bizottsági tagságát. A közigazgatási bíróság is erre az álláspontra helyezkedett. A formajognak elég volt téve, de a Szabad Polgári Párt presztízse léket kapott az ő révén. Nem akarunk megemlékezni arról, hogy Ripka hogyan kapart magának. A Szabad Polgári Párt tagja maradt, de állandóan trafikált és cinkoskodott Bárczy Istvánnal. Amikor Szebeny Antal meghalt, magához kaparította azokat a pozíciókat, amelyeket ez a kiváló és szimpatikus ember megszerzett.

Elnöke lett a Krisztinavárosi Kaszinónak, a Klotild Szeretetház Egyesületnek, az iskolaszéknek, a 33-as footballklubnak és választmányi tagja a Szent István Társulatnak. A Klotild Szeretetház révén udvari tanácsos lett akkor, amikor a polgármester még csak nagyságos úr volt. A jótékonyt az alaposan kiaknázták a hadiárvaik révén, mert ezeknek ürügyen szerzett összeköttetést a minisztériumokkal, az arisztokratákkal, a külföldi segítőmissziókkal, köztük a hercegprímással. Ily módon sikerült mások pénzével maga és felesége nevére alapítványt létesíteni. A Klotild Szeretetház egyébként szabadkőműves intézmény volt, nevelőként egy szabadkőműves szerepelt.

Társadalmi megizmosodás után közéleti vezérségre tört. E célra megszervezte maga körül a pretoriánus hadat, amely gázgyári tisztviselőkből és olyan tanítókból állt, akiknek igazgatói állást ígért. A pretoriánus gárda külső tagjai azok voltak, akiknek a gázgyárnál állást szerzett. Az érvényesülés második tényezője a sajtó volt. A Bárczy-rendszer alatt a sajtóalap a gázgyárnál volt, hiszen ennek üzleti érdekből reklámot kellett csinálni. A magánreklámot a szállítók hirdetéseivel s kedvezményes kokszal honorálta. A gázgyárnál valóságos sajtóiroda volt, melynek főnöke Rózsa Károly, a Budapesti Hírlap egykori munkatársa. Még Szebeny életében

vezérségre törekedett. A Kelenföldön Szebeny Antallal és Platthy Györggyel szemben megalakította a Kelenföldi Polgári Kört, amelyben a zsidóságot akarta tömöríteni. Hű fegyvertársa a hírhedt Becsei Antal volt. Arról már nem tehetett Ripka, hogy a kör végelgyengülésben kiszervezett. A vezérség felé való második nekirugaszkodás a krisztinavárosi plébánosválasztás volt. Amikor a krisztinavárosi plébános meghalt, lakására hívatta Bargár káplánt és megígérte neki a plébánosi állást. Az első kerületi bizottsági tagok azonban hallani sem akartak Bargárról, hanem Hunkár Gézát jelölték.

Hock János segítségével

Ripka erre megindította Hunkár ellen a sajtókampányt és heteken át ócsároltatta. Úgy Bargár, mint Hunkár elbuktak és Hock János segítségével Zellinger, a jelenlegi plébános választotta meg, aki viszont őt a krisztinavárosi egyházközség elnökévé választotta; aki misét mondott, amikor Ripka kormánybiztos lett. Szebeny halála után nyitott volt az út. Hegedüs János képviselőségét valahogy lenyelte, de amikor a szegény öreg urat a villamos halálra gázolta, Ripka elérkezettnek látta az időt a teljes politikai érvényesülésre. Ez jellemzi őt legjobban. Sohasem volt függetlenségi párti, belépett volt a Budai Polgári Kaszinóba, a kerületi szabadelvű, később a munkapárt főfészkébe és erősen kacérkodott a munkapárttal. Amikor szegény Hegedüs meghalt, mégis felfedezte önmagában a függetlenségi érzelmeket. Be akart futni országgyűlési képviselőnek. Szerencsére azonban nem sikerült, mert mégis Szigeti Jánost választották meg.

Amikor a forradalom kitört, Ripka Károlyi felé orientálódott. Ő lett a polgári helyőrség kerületi parancsnoka s az erre vonatkozó plakátra rányomatta Hock János nevét, mint akinek megbízásából vette át a polgárőrség parancsnokságát. A választásoknál vállalta a Károlyi-párt hivatalos jelöltségét. Az ellenforradalom után felfedezte magában a jókatolikuszt. A Károlyi-párt volt képviselőjelöltje bőjtő estélyeket rendezett, nem győzte a keresztény és nemzeti alapot hangoztatni és ez szerezte meg neki az elnöki állást, amikor a Budai Polgári Kaszinó és a Krisztinavárosi Kaszinó fuzionált.

Régi pretoriánusok

Keresztény nemzeti alapjai azonban légneműeknek bizonyultak, mert könnyen kirúgta őket maga alól. Felfedezte, hogy egész életében, már kora gyermekkorában rajongott Bethlen Istvánért. A Krisztinavárosi Kaszinóba zsidókat akart becsempészni, azonban e tervével megbukott, a választmány leszavazta mint elnököt. Erre felbajította régi pretoriánusait, azt híven, hogy többsége lesz, de hiába, nem választották meg többé, hanem a kaszinó elnöke Wolff Károly lett.

Erre nyomban megalakította a Budai Társaskört, amely Bethlen Istvánt választotta meg díszelnökévé. Ráterelté gázzal hajtott karrierjének mozdonyát az aranyközéputra s ez úton nyílegyenesen tört a kormánybiztosság felé. Célját elérte. Kormánybiztos lett. Nem törődött azzal, hogy mennyit gyalázták, hogy leszédtek róla a keresztvizet, hogy rásütötték a hazugság bélyegét: maradt. Maradt és nekimmet a választásoknak azt híven, hogy a zsidóknak kell. De azoknak sem kell. Bizonyára nem fog kétségbeesni, visszatér légnemű ábrándjai közé és ha nem is találja ki a szagtalan gázt, jelenlétét el fogja mindenkor árujni a gáztalan szag.